

^HİŞVERENİN İŞ KAZALARINDAN DOĞAN SORUMLULUĞU VE KUSUR HAKKINDA KARAR İNCELEMESİ

*Prof. Dr. A. Murat DEMİRCİOĞLU**

*Arzu ŞEN KALYON***

T.C.

YARGITAY

21. HUKUK DAİRESİ

E. 2012/4196

K. 2012/5289

T. 5.4.2012

***Dava:** Davacı, murisinin iş kazası sonucu ölümünden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir. Yerel mahkeme, isteğın kısmen kabulüne karar vermiştir.*

Hüküm süresi içinde davacı ve davalı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla dosya incelendi gereği konuşulup düşünöldü:

Olay ve Yerel Mahkeme Kararı:

Davacı, murisin davalı K... İnşaatın Irak'taki şantiyesinde dozer operatörü olarak çalışmak üzere işyerinde olay tarihinde işveren tarafından temin

^H Hakem incelemesinden geçmiştir.

^{*} Yıldız Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

^{**} Galatasaray Üniversitesi, Doktora Öğrencisi

edilen uçakla toplu olarak Adana'dan Bağdat'a gidişi sırasında uçağın Bağdat'ın kuzeyindeki Balad havalanına inişi sırasında tespit edilmeyen bir nedenle iniş sonucu ölmesi nedeniyle, iş kazası sonucu ölüm nedenine dayalı olarak, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünden ve de murisin çalıştığı K İnşaatın manevi tazminat talep ve dava etmiştir. ,

Yerel Mahkemece davalılardan Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'ne yönelik davada idare mahkemesinin görevli olduğundan bahisle dava dilekçesinin reddine, davacıların manevi tazminat istemlerinin kısmen kabulü ile davalı K... İnş Taah Tic San İth İhr AŞ'den tahsiline karar verilmiş ve bu karar süresinde davacı vekili ile davalı K... İnş Taah Tic San İth İhr AŞ vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Yargıtay Kararı: Yerel mahkemenin Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'ne yönelik davanın görev nedeniyle reddine ilişkin kararı isabetlidir. Davalı K... İnşaatın tazminatlardan sorumlu tutulması ise isabetli olmuştur.

Uyuşmazlık konusu: Murisin, Bağdat'ın kuzeyindeki Balad hava alanına inişi sırasında tespit edilemeyen bir nedenle düşmesi sonucu öldüğü, ölüm olayı nedeniyle davalı işverenliğin ve ölen işçinin bir kusurun bulunmadığı uyuşmazlık konusu değildir. Uyuşmazlık kusuru bulunmasa bile işverenin tazminattan sorumlu tutulmasının mümkün olup olmadığına ilişkindir.

İşyerinde meydana gelen iş kazaları nedeniyle işverenin hukuki sorumluluğunun niteliği sorunu öğretide ve uygulamada zaman içerisinde farklı görüş ve uygulamaların ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Yargıtay'ın önceki kararlarında da benimsediği bir görüşe göre, işverenin bu açıdan sorumluluğu kusura dayanmaktadır. Çünkü İsviçre ve Türk Hukuk Sisteminde özel bir düzenleme söz konusu olmadıkça asıl olan kusur sorumluluğudur.

Son zamanlarda kendisini yoğun bir biçimde hissettiren teknik ve teknolojik alanlardaki bu gelişmeler, kusursuz sorumluluğun bir türü olan tehlike sorumluluğu kavramına ortaya çıkarmıştır. Tehlike sorumluluğunu savunanlar işverenin özen borcunu ideal ölçüler içinde yerine getirmesi halinde dahi, meydana gelen zarardan yine de sorumlu tutulması gerektiğini savunmaktadır.

Yargıtay uygulamasında, ilk kararlarda işverenin iş kazalarından doğan sorumluluğunun haksız fiile dayandığını kabul etmişken, zamanla işçinin daha yararına olan, akdi sorumluluk esasını benimsemiştir. Sosyal, ekonomik ve kültürel alanda meydana gelen gelişmeler nedeniyle akdi sorumluluğun da yetersiz kalması üzerine Yargıtay uygulamalarında istikrarlı şekilde tehlike sorumluluğu görüşünü kabul etmektedir.

Tehlike sorumluluğu, en ağır kusursuz sorumluluk halini oluşturmaktadır. Az öncede değinildiği gibi, işveren her türlü özen borcunu yerine getirmiş olsa dahi meydana gelen kazadan dolayı sorumluluktan kurtulma olanağı yoktur. Bu anlamda tehlike sorumluluğu mutlak bir sorumluluk olarak nitelendirilebilir. Bununla beraber belirtmek gerekir ki tehlike sorumluluğu bir “sonuç” sorumluluğu da değildir. Gerçekten zarar işletmeye özgü bir tehlikeden doğmamış, yani araya giren bir başka nedenden dolayı meydana gelmişse, işverenin bu zarardan sorumlu tutulmaması gerekir. Başka bir deyişle işyerinin işletilmesi veya bundan doğan tehlikeler ile zarar arasında uygun bir illiyet bağı bulunmuyorsa, işverenin sorumluluğundan söz edilemez.

Öteki sorumluluk hallerinde olduğu gibi, tehlike sorumluluğunda da 3 halde illiyet bağı kesilebilir. Bunlar mücbir neden, zarar görenin kusuru ve 3. kişinin kusurudur. Öğretide illiyet bağını kesen nedenlerin bütün sorumluluk halleri ve bu arada tehlike sorumluluğu içinde geçerli olduğu vurgulanmaktadır. Yargıtay uygulamasında illiyet bağının sadece kusura bağlı sorumluluktan değil sebep ve özellikle tehlike sorumluluğunun kurulabilmesi için zorunlu olduğu kabul edilmektedir.

Somut olaya gelince: davacının içinde bulunduğu uçakta önceden var olan bir arızanın tespit edilemediği, her hangi bir uçuş yapı hatasına veya çalışma eksikliğine rastlanılmadığı, kazanın başka bir kalkış denemesi yapılmadan alana zamanından önce inilmek istenmesinden kaynaklandığı, pilotların uçağı riske atabilecek durumlardan kurtulmak için eğitilmeleri gerektiği Irak Sivil Havacılık Dairesi Uçuş Güvenliği Departmanının dosya içerisinde bulunan kaza sonrası nihai raporlarından anlaşılmaktadır. Nitekim hükme esas alınan kusur bilirkişi raporunda da uçağın hava şartları ve pilotaj hatasından düşmüş olabileceği vurgulanmıştır. Hal böyle olunca işverenin kusurunun bulunmadığı, kendisinden beklenen özeni gereği gibi yerine getirdiği, kazanın meydana gelmemesi için alacağı bir önlemin bulun-

madiği, pilotaj hatasının da kusursuz sorumluluğun tüm halleri için gerekli illiyet bağıını keseceği göz ardı edilerek davanın reddi yerine yazılı şekilde kısmen kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın ve özellikle işverenin alacağı bir önlemin bulunmadığı gibi işveren açısından illiyetin kesildiği göz ardı edilerek davanın reddi yerine yazılı şekilde kısmen kabulüne karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, davalı K... İnş Taah Tic San İth İhr AŞ vekilinin temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ : *Hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, bozma nedenine göre davalının sair temyiz itirazlarının incelenmesine şimdilik yer olmadığına, 05.04.2012 gününde oyçokluğuyla karar verildi.*

Karşı Oy: *İşverenin, İş Kanununun 77. maddesindeki gözetme borcuna ve yeni İş Sağlığı ve Güvenliği Yasa tasarısının 4. maddesindeki genel yükümlülüklerine, 5. maddesindeki risklerden korunma ilkelerine aykırı davranışı işverenin kusuru olarak sayılması gerekmektedir. argülama sırasında kazadan kurtulan tek yolcu Abdülkadir Akyüz yeminli olarak ve tanık sıfatıyla dinlenmiştir. Bu tanık beyanında "Olay tarihinde uçağa bindiğimizde uçağın çok kötü bir halde olduğunu, oldukça eski olduğunu, aslen yolcu uçağı değil kargo uçağı olduğunu, oksijen maskeleri gibi güvenlik için gerekli hiç bir donanıma sahip olmadığını, içerisinde çok sayıda ve yükçe ağır inşaat malzemeleri bulunduğunu, uçağa biner binmez dahi fazla yüklediğinin belli olduğunu, uçağın tehlikeli olduğunun her halinden belli olduğunu, uçakta yolcular dışında bulunan yüklerin davalı şirkete ait olduğunu" ifade etmiştir.*

Yukarıda yapılan tüm bu açıklamaların ışığı altında, davacıların murisi ile davalı arasındaki iş akdinin Türkiye'de kurulduğu ve hizmetin ifa edileceği yurt dışındaki işyerine kadar işçilerin taşınması hususunun davalı şirket tarafından üstlenildiği, ne var ki davalı tarafından kiralanan uçağın düşmesi ile davacıların murisi dahil aynı şirkette çalışan bir çok işçinin vefat ettiği tartışmasızdır. Davalı şirket, işçilerin taşınması işini taahhüt ettiğine göre, basiretli bir tacir gibi davranarak, işçilerin can ve mal güvenliğini en üst

düzeyde sağlayacak şekilde taşıma aracını seçmesi ve gerektiğinde işçilerin can ve mal zararlarını karşılamaya yönelik sigortalarını da yaptırması zorunludur.

Somut olayda işçilerin seyahat aracını ve firmayı seçme yetkisi ellerinden alınmış ve taşıma sözleşmesi doğrudan davalı ile dava dışı taşıma firması arasında akdedilmiştir. Dikkat çeken bir durumda, davalı tarafından işçilerin taşınması hususunda maliyeti düşürmeye yönelik bir taşıma aracının seçilmiş olmasıdır. Çalışılacak ortam Irakta bir Amerikan üssündeki şantiye olup olay tarihi itibariyle iş sahası savaş ortamı içerisinde tehlikeli ve rizikolu bir yerdedir.

İşveren çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup, bu çerçevede işçilerin hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alması, risklerden kaçınması, kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmesi, risk değerlendirmesi yapması, yaptırması, teknik gelişmelere uyum göstermesi, tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmesi gerekmektedir.

İşçilerin taşınması için tercih edilen firmaların teknolojik olarak geride kalan, ekonomik ömürlerini tamamlayan uçaklar ile hizmet verdikleri bir gerçektir. Bir an, davacıların doğrudan taşıma firmasına giderek zararlarını karşılayabilecekleri düşünülse de, davacıların ekonomik bakımından güçsüz, taşıma firmasının ise yabancı ülkede kurulu bir firma olması karşısında, davacıların hukuki süreçte çok zorlanacakları açıktır. Davalı işveren şirketin işçilerin taşınacağı aracın seçiminde gerektiği özeni göstermediği, uçakta oksijen maskesi dahi olmadığı, özellikle davalının, aynı uçağı hem işçileri taşımak hem de inşaat malzemelerini taşıma aracı yani kargo uçağı olarak kiraladığı, dolayısıyla basiretli bir tacir gibi davranmadığı, risklerden kaçınmadığı, risk değerlendirmesi yapmadığı, tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmedeği göz önüne alındığında bu nedenlerden ötürü davalı işverene kusur atfedilmelidir.

Bu nedenlerle mahkemece kusur konusunda yaptırılan bilirkişi incelemesi Borçlar Kanununun 332, yeni Türk Borçlar Kanununun 417/2. maddesi, İş Kanununun 77. maddesi ile yeni İş Sağlığı ve İş Güvenliği Yasa tasarısı göz önüne alındığında yetersiz ve eksik incelemeye dayanmaktadır. Bu rapora itibar edilerek davalı işveren şirketin sorumlu tutulmaması usul

ve yasaya aykırıdır. Bu nedenlerle yerel mahkemece davalı işveren şirketin tazminattan sorumlu tutulması sonucu itibariyle doğru olup karar onanmalıdır.

Yüksek Özel Dairenin illiyet bağının kesilmesi nedeniyle, davalı şirket hakkındaki davanın reddi gerektiği hususundaki çoğunluk görüşüne bu nedenlerle katılmı-yoruz.

KARARIN İNCELENMESİ

Yukarıda özet metnine yer verilen Yargıtay 21. Hukuk Dairesi kararında, öğretide tartışma konusu olan işverenin iş kazasından doğan sorumluluğu ilk bakışta kusursuz sorumluluğa dayandırılmış ve de üçüncü kişinin kusurlu fiilinin işverenin sorumluluğu açısından illiyet bağı kestigi belirtilmiştir. Halbuki kararda, işveren tarafından iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin yeterince yerine getirilip getirilmediği, dolayısıyla işverenin kusurlu olmasının, üçüncü kişinin kusursuz sorumlulukta illiyet bağı kesmesine engel olması tartışma konusu yapılmamıştır. Ayrıca, kararda işverenin alması gereken tedbirler ve işçiye karşı olan özen borcu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu¹ (“TBK”) m. 417, 4857 sayılı İş Kanunu² (“İK”) m. 77 ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu³ (“İSGK”) kapsamında irdelenmemiştir.

Yerel mahkeme, davacının manevi tazminat talebini kısmen kabul ederken yargılama sırasında mahkemeye sunulan ve de uçağın hava şartları ve pilotaj hatasından düşmüş olabileceğinin vurgulandığı bilirkişi raporunu esas almış ve davalı K İnşaat aleyhine manevi tazminata hükmetmiştir. Yargıtay kararında ise, *yerel mahkemenin işverenin kusurunun bulunmadığını, kendisinden beklenen özeni gereği gibi yerine getirdiğini, kazanın meydana gelmesi için alacağı bir önlem olmadığını, pilotaj hatasının da kusursuz sorumluluğun tüm halleri için gerekli illiyet bağı keseceğini göz ardı ederek karar vermesini eleştirmiş ve bu gerekçelerle kararı bozmuştur.*

¹ 04.02.2011 tarihli ve 27836 sayılı Resmi Gazete

² 10.6.2003 tarihli ve 25134 sayılı Resmi Gazete

³ 30.6.2012 tarihli ve 28339 sayılı Resmi Gazete

Söz konusu kararda meydana gelen olayın, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu⁴ (“SSGK”) 13. madde kapsamında bir iş kazası olduğu tartışmasızdır. Söz konusu madde de iş kazası tanımı verilmemiş olup unsurları sayılmıştır. Buna göre, *İş kazası; a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada, b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle, c) Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda, d) Bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda, e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen özüre uğratan olaydır.* İş kazasından bahsedebilmek için, kazaya uğrayanın herşeyden önce 5510 sayılı Kanun kapsamında sigortalı sayılması gerekmektedir⁵. 4/I(a) ve 4/I(b) bentlerine tabi sigortalılar ve md 5’te a,b,c,e, ve g bentlerinde sayılanlar iş kazası ve meslek hastalığı sigortası kapsamında iken, 4/I(c) bendine tabi olan sigortalılar (kamu görevlileri) iş kazası ve meslek hastalığı sigortası kapsamı dışındadır. Diğer bir unsur olan “kazaya uğrama” ise diğer kaza hallerinden farklıdır, şöyle ki iş kazasından bahsedebilmek için kazanın işverenin otoritesi altında meydana gelmiş olması gerekmektedir⁶. Yargıtay’ın işverenin otoritesi altında bulunmaya ilişkin çeşitli kararları söz konusudur. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu kararında⁷

⁴ 16.6.2006 tarihli ve 26200 sayılı Resmi Gazete

⁵ Can, **Tuncay/Ömer, Ekmekçi**, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 15.bası, İstanbul 2012, s. 302.

⁶ **Tuncay/Ekmekçi**, s. 302.

⁷ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Esas : 2004/21-529 Karar : 2004/527 Tarih : 13.10.2004 “*Sigortalının, iş yerinde çalışmakta iken kalp krizi geçirerek ölümü, 506 sayılı Yasanın 11. maddesinde gösterilen “sigortalının işyerinde bulunduğu sırada meydana gelme” haline uygun bir olay olduğu gibi; aynı maddede düzenlenen “işveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla meydana gelme” haline de uygun olup; iş kazası sayılması gerekir*” (www.corpus.com.tr); Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Esas : 1996/10-228 Karar : 1996/454 Tarih : 05.06.1996 “*Sigortalının, işveren davalı oğlu yanında çalıştığı ve olay günü dükkanda kullanılacak malzemeleri almak üzere görevlendirildiği ve gerekli alışverişi yapmasını müteakip uğradığı yol üzerinde bulunan babasına ait başka dükkanda silahlı tecavüze uğrayarak öldüğü anlaşılmaktadır. Olayın açıklanan oluş*

sigortalının, iş yerinde çalışmakta iken kalp krizi geçirerek ölümünü iş kazası olarak kabul edilmiştir. Bunun yanı sıra, bir kazanın iş kazası olarak değerlendirilmesi için, sigortalının görmekte olduğu iş ile kaza arasında ve de kaza ile zarar arasında illiyet bağına bakılır⁸. Meydana gelen zararın

biçimine göre davanın yasal dayanağı, 506 sayılı Kanununun 11. maddesinin A/c bendidir. Belirtilen bentde, 11. maddenin A bendi ile bağlantılı olarak "Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonra bedence veya ruhca arzaya uğratan bir olayın iş kazası" olarak kabulü gerektiği hükme bağlanmış bulunmaktadır. Ancak, hemen belirtmek gerekir ki, işverence görevlendirilen "sigortalı işçinin asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda maruz kaldığı olayın iş kazası sayılabilmesi için zararlandırıcı olayın, sigortalıdan yapılması istenilen işin tamamlanabilmesi bakımından normal yaşantı çerçevesinde ve hoşgörü ile karşılanabilecek bir zaman süreci içerisinde meydana gelmesi gerekir.

Somut olayda da sigortalının ölümüne neden olan olay, sigortalı işçiden yapılması istenilen işin kapsamı itibariyle tamamlanması için geçmesi gerekecek normal sürenin dışında, ancak hoşgörü sınırları içerisinde kabul edilebilecek bir zaman kesiti içinde vuku bulmuştur. Bu durumda, yerel mahkemenin mevcut delilleri değerlendirmek suretiyle sigortalı işçinin maruz kaldığı ölüm olayının iş kazası olarak kabul edilmesi doğrudur. O halde, usul ve yasaya uygun bulunan direnme kararı onanmalıdır." (www.corpus.com.tr)

⁸ **Tuncay/Ekmekçi**, s. 303; A. Murat, **Demircioğlu/Ali, Güzel**, İşverenin Sosyal Sigorta Yükümlülükleri ve Sorumluluğu, İstanbul Ticaret Odası, 2001, s. 184; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Esas: 2003/21-23 Karar: 2003/56 Tarih: 05.02.2003 "O halde mahkemece, davanın bu niteliği göz önünde tutularak, ölüm ile kaza arasındaki illiyet bağının belirlenmesi için tüm bilgi ve belgeler eksiksiz olarak getirilmeli ve inceleme yaptırılmalıdır. İnceleme sonucu illiyetin saptanması halinde kurum 506 sayılı yasanın 23. maddesine göre hak sahiplerine gelir bağlamak zorunda olup, kurumca bağlanacak peşin değer karşılanmamış zararın tespitinde gözetileceğinden illiyetin saptanması kurumun menfaatini doğrudan etkileyecektir. Bu nedenle kurum, yasal hasım durumunda olduğundan mahkemece doğrudan Sosyal Sigortalar Kurumuna husumet yöneltilerek taraf teşkilinin sağlanması gerekirken davacıların ayrı bir dava açmayacaklarını bildirdikleri gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi isabetsizdir." (www.corpus.com.tr); Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Esas: 2005/10392 Karar: 2005/13053 Tarih: 13/12/2005 "Kişinin kaza sonrasında ameliyat edilerek tedavi gördüğü, iyileşerek taburcu edildiği, olaydan yaklaşık bir yıl sonra kan hastalığı teşhisi ile hastaneye yatırılarak tedavi gördüğü ve 20.01.1998 günü evinde öldüğüne göre, kişinin kendinde mevcut kan hastalığı ve gelişen kan plikasyalarından öldüğü, 04.06.1996 tarihinde maruz kaldığı olayla, ölüm arasında illiyet bağı bulunmadığı" bildirilmiştir. Hal böyle olunca, ölüm olayı ile iş kazası arasında illiyet bağı kurulmadan tazminata karar veril-

işyerinde meydana gelen iş kazasına bağlı olup olmadığının tespiti Hakimlik mesleğinin genel ve hukuki bilgisi ile çözümlenmesi mümkün konulardan değildir. Bu nedenle, illiyet bağının bulunup bulunmadığının tespiti tıbben uzman bilirkişilerce belirlenmelidir⁹. Bunlara ek olarak, bir olayın iş kazası sayılabilmesi için sigortalının bedence ve ruhça bir zarara uğramış olması gerekir¹⁰.

Olayımızda, muris, davalı işveren tarafından yürütülmekte olan bir iş nedeniyle Bağdat'a gönderildiği sırada iş yeri dışında ölmüştür. İş kazası, iş yeri dışında meydana gelmiş olsa bile, 5510 sayılı Kanun md. 13/I c'ye göre, murisin mesleki faaliyet alanı içinde meydana gelmesinden dolayı iş kazası sayılacaktır¹¹. Bunun yanı sıra, işverenin, iş kazasından doğan sorumluluğu için olayla bağının kurulması zorunludur. İşyerine özgü tehlike ile meydana gelen kaza arasında uygun illiyet bağı¹² mevcut değilse, işveren olaydan

mesi isabetsiz olmuştur. Her ne kadar 02.08.2002 tarihli sigorta müfettişi raporunda, sigortalının iş kazasına bağlı olarak öldüğü sonucuna varılmış ise de, soyut beyan dışında bu sonuca nasıl varıldığına dair delil olmadığı görülmektedir.

Yapılacak iş, davanın ihbar olunduğu üçüncü kişilerin davada taraf olmadıklarından haklarında hüküm kurulamayacağı gözetilerek, sigortalının ölüm nedenini, ölüm olayının iş kazasına bağlı olarak meydana gelip gelmediğini hiçbir kuşku ve duraksamaya yol açmayacak biçimde belirlemek ve sonucuna göre karar vermektir. www.corpus.com.tr

⁹ Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Esas: 2005/2824 Karar: 2005/6181 Tarih: 16/6/2005 www.corpus.com.tr

¹⁰ **Tuncay/Ekmekçi**, s. 313; **Demircioğlu/Güzel**, s. 179; Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Esas: 2010/2779 Karar: 2010/3347 Tarih: 25.03.2010 “*Somut olayda, davacının davalı şirketin işçisi olduğu, olayın 14.08.2002 tarihinde elektrik çarpması şeklinde, işverenin işi yapılmakta iken işyerinde meydana geldiği konularında uyumsuzluk yoktur. Ancak, davacının iş kazası sonucu hemen veya sonradan bedence veya ruhça zarara uğrayıp uğramadığı, zarar var ise bu oluşan zarar ile iş kazası arasında uygun illiyet bağı bulunup bulunmadığı araştırılmadan eksik inceleme ile sonuca gidilmiş olması isabetsiz olmuştur.*” www.corpus.com.tr

¹¹ **Tuncay/Ekmekçi**, s. 302.; A. Murat, **Demircioğlu**, İş Güvenliği Uzmanlığı, Temmuz 2006, s. 108.

¹² “*Olayların normal akışına ve genel yaşam deneyimlerine göre gerçekleşen türden zararlı bir sonucu meydana getirmeye elverişli, ya da böyle bir sonucun meydana gelmesini kolaylaştıran nedene, uygun neden; bu nedenle sonuç arasındaki bağa da uygun illiyet bağı denilmektedir.*” **Demircioğlu/Güzel**, s. 184.

sorumlu tutulamayacaktır¹³. Diğer bir deyişle, kaza işçinin görmekte olduğu iş ile ilgili ise, işverenin söz konusu kazadan sorumluluğu söz konusu olacaktır¹⁴.

Yargıtay: Üçüncü Kişinin Fiili İlliyet Bağını Keser

Öncelikle belirtmek isteriz ki, Yargıtay, ölüm olayı nedeniyle davalı işverenin ve ölen işçinin bir kusurunun bulunmadığının uyuşmazlık konusu olmadığını ve de uyuşmazlığın kusuru bulunmasa bile işverenin tazminattan sorumlu tutulmasının mümkün olup olmadığına ilişkin olduğunu belirtmiştir. Yargıtay, işverenin kusursuz sorumluluğunun kabul edilmesinde dahi pilotaj hatasının yani üçüncü kişinin fiilinin işverenin iş kazasından sorumlu olması için gerekli olan illiyet bağını keseceği sonuca varmıştır. Kısaca, Yargıtay geçmiş yıl içtihatlarına da dayanarak işverenin sorumluluğunun kusurlu değil, tehlike sorumluluğuna dayandığını, kusurlu olmasa dahi sorumlu tutulması gerektiğini ancak illiyet bağını kesen unsurların varlığı halinde ise sorumlu tutulmayacağını belirtmiştir. Karardaki karşı görüşte ise, işverenin kanunen öngörülen özen ve yükümlülükleri yerine getirmediğini ve de kusurlu olduğunu bu nedenle de pilotaj hatasının işverenin iş kazasından sorumlu olması için kurulması gereken illiyet bağını kesmeyeceği belirtilmektedir.

Türk Hukukunda İşverenin Sorumluluğu

Kısaca belirtmek isteriz ki, Türk Hukukunda işverenin sorumluluğunu kusurlu ve kusursuz sorumluluk esaslarına dayandığı konusunda doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Kusur prensibine göre, bir kişinin bir zararı tazmin edebilmesi ancak o kişinin kusuru halinde söz konusudur. Sorumluluğun bir kişiye yüklenebilmesi için kusurun varlığı şarttır¹⁵. Kusur prensibinde, kusurun olmadığı yerde, zararın her zaman mağdura yükletilmesi eleştirilmiştir¹⁶. Gerek, sanayileşme hareketinin modern hayatı tehlikeli bir hale getirmesi gerek yazıya konu kararda olduğu üzere makinelerden kaynakla-

¹³ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, E. 1987/2181 K. 1987/2655 T. 5.3.198 (www.kazanci.com)

¹⁴ Sarper, **Süzek**, İş Hukuku, Eylül 2012, s. 441.

¹⁵ Haluk, **Tandoğan**, Türk Mes'uliyet Hukuku, İstanbul 2010, s. 89.

¹⁶ **Tandoğan**, s. 91.

nan zararda kusurun isbatının çok zor olması gerekse de zararın büyüklüğü karşısında müstahdemin zararı tazmin edebilecek güçte olmaması durumunda işverenin bu zararı karşılaması uygun düşer¹⁷. Kusursuz sorumluluk (Sebebiyet - sebep sorumluluğu) prensibine göre ise, bir kişi kusuru olmasa dahi sebebiyet verdiği hareketin verdiği zararı tazmin ile yükümlüdür¹⁸. Kusursuz sorumluluğun doğması için, sorumluluğun bağlanmış olduğu davranış ile meydana gelen zarar arasında illiyet bağının bulunması gerekmektedir¹⁹. Her ne kadar sebebiyet prensi, kusurun olmadığı veya ispat edilemediği her yerde zararın sebebiyet verene yükletilmesinin hakkaniyete uygun olmadığı açısından eleştirilmiş olsa da²⁰ Yargıtay tarafından verilen kararlarda büyük çoğunlukla iş kazasından dolayı işverenin sorumluluğunun, bir tehlike sorumluluğu olduğu kabul edilmektedir²¹. Burada, Yargıtay'ın tehlike sorumluluğuna dayanmasının nedeni de riskin işveren tarafından katlanılması gerektiği düşüncesidir.

Mevzuat ve Yargıtay İçtihatları Işığında Tehlike Sorumluluğu ve İlliyet Bağının Kesilmesi:

TBK'nun 71. maddesi ile hukukumuzda tehlike sorumluluğu kusursuz sorumluluk hali olarak düzenlenmiştir. TBK'nun 71. maddesinde “*Önemli ölçüde tehlike arzeden bir işletmenin faaliyetinden zarar doğduğu takdirde,*

¹⁷ Tandoğan, s. 93.

¹⁸ Tandoğan, s. 90.

¹⁹ Fikret, Eren, Borçlar Hukuku, Ankara 2012, s. 510.

²⁰ Tandoğan, s. 95.

²¹ Yargıtay Hukuk Genel Kurul Kararı, E. 2003/21-673 K. 2003/641 T. 12.11.2003 “*Somut olayda, zararı doğuran olay işverenin işinin görüldüğü, işverenin emir ve talimat dahilinde hareket edildiği sırada beklenmeyen nedenler sonucu meydana geldiğinden, nedensellik bağı çerçevesinde işverenin mal varlığına risk yükleyen tehlike esasına dayanan sorumluluk hükümlerine göre davalı işverenin sorumlu tutulması gerekir.*”; Yargıtay 21. Hukuk Dairesi E. 2005/120 K. 2005/3876 T. 18.4.2005 “*Davacı, iş kazası sonucu malûliyetinden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesine karar verilmesini istemiştir. Kusur raporu, kusurun oranı ve aidiyetini hiçbir duraksama ve kuşkuyla yer vermeyecek biçimde düzenlenmeli, olayın oluş şekli itibari ile işverenin risk nazariyesine göre sorumluluğu veya kötü tesadüf ve kaçınılmazlık gibi etkenlerin bulunması halinde bunları da nazara alır nitelikte olmalıdır.*”(www.kazanci.com)

bu zarardan işletme sahibi ve varsa işleten müteselsilen sorumludur.” düzenlemesi ile tehlike esasına dayalı kusursuz sorumluluk hali getirilmiştir. Her ne kadar madde metninde işletme sahibin ve işletenin kusursuz sorumlu olacağı açıkça yazılmamış olsa da hükmün anlamından ve konuluş amacından bir kusursuz sorumluluk halini düzenlediği açıkça anlaşılmaktadır²². Kusursuz sorumluluk halinde, işveren her türlü özen borcunu yerine getirmiş olsa dahi meydana gelen kazadan dolayı sorumluluktan kurtulma olanağı yoktur. Bu anlamda tehlike sorumluluğu mutlak bir sorumluluk olarak nitelendirilebilir. Yargıtay, içtihatlarında bugüne kadar işverenin sorumluluğunu tehlike sorumluluğuna dayandırmıştır. Bunun yanı sıra, işyerinin işletilmesi veya bundan doğan tehlikeler ile zarar arasında uygun bir illiyet bağı bulunmuyorsa, işverenin sorumluluğundan söz edilemeyeceği ve de tehlike sorumluluğunda da 3 halde illiyet bağı kesilebileceği kabul edilmiştir. Bu üç hal, mücbir neden, zarar görenin kusuru ve 3. kişinin kusuru olarak sayılmıştır²³. Yargıtay uygulamasında illiyet bağının sadece kusura bağlı sorumluluktan değil sebep ve özellikle tehlike sorumluluğunun kurulabilmesi için zorunlu olduğu kabul edilmektedir²⁴. Öğretide de illiyet bağını kesen nedenlerin bütün sorumluluk halleri ve bu arada tehlike sorumluluğu içinde geçerli olduğu belirtilmektedir²⁵. Yargıtay da illiyet bağının sadece kusura bağlı sorumlulukta değil, sebep ve özellikle tehlike sorumluluğunun kurulabilmesi için de zorunlu olduğunu kabul etmekte ve illiyet bağını kesmesi söz konusu olan bu çeşit durumların evleviyetle tehlike sorumluluğunda da kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir²⁶.

Ancak Yargıtay tarafından, iş kazalarında kaçınılmazlıktan söz edebilmek için *işverenin, işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatı ile teknolojinin gerektirdiği bütün tedbirleri almış olmasına rağmen beklenmedik ve önlenemez nedenlerle iş kazasının meydana gelmiş olması* gerektiği belirtilmiştir. Diğer bir deyişle, gerekli iş sağlığı ve güvenliği önlemlerini almayan

²² Kemal, **Oğuzman/Turgut, Öz**, Borçlar Hukuku, İstanbul 2012, Cilt II, s. 187.

²³ **Süzek**, s. 442.

²⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu, E. 1987/9-722 K. 1987/203T. 18.3.1987; Yargıtay 21. Hukuk Dairesi, E. 2007/4504 K. 2007/8407; T. 22.5.200 (www.kazanci.com)

²⁵ **Eren**, s. 702.

²⁶ Yargıtay 9. Hukuk Dairesi E. 1987/2181 K. 1987/2655 T. 5.3.1987 (www.kazanci.com)

işverenin mücbir sebebe dayanarak illiyet bağının kesildiğini ileri sürülmesi engellenmek istenmiştir²⁷. 1986 tarihli Hukuk Genel Kurulu kararında²⁸ da

²⁷ Yargıtay 10. Hukuk Dairesi E. 2004/4798K. 2004/6394T. 5.7.2004 “Davacı SSK, iş kazası sonucu sürekli işgöremez duruma giren sigortalıya yapılan sosyal sigorta yardımlarının işverenden tahsilini talep etmiştir. İş kazalarında kaçınılmazlıktan söz edebilmek için işveren işçi sağlığı ve iş güvenliği mevzuatı ile teknolojinin gerektirdiği bütün tedbirleri almış olmasına rağmen beklenmedik ve önlenemez nedenlerle iş kazasının meydana gelmiş olması gerekir. Oysa, kazanın oluş şekli dikkate alındığında kumaşın mile sarılmamasından kaynaklanan aksaklığın giderilmesi için sigortalının müdahalede bulunduğu anlaşılmaktadır. Şayet kumaş sarma işlemi uygun şekilde yapılmış olsaydı sigortalı buna müdahale etmeyebilir ve böyle bir kaza da meydana gelmeyebilirdi. Olayın oluşuna uygun bulunmayan ve hüküm kurmaya yeterli olmayan, olayda % 100 kaçınılmazlığın bulunduğu kabulüne dair kusur raporu ile hüküm kurulmuş olması usule ve yasaya aykırıdır.”; Yargıtay 21. Hukuk Dairesi E. 2005/2162 K. 2005/3880T. 18.4.2005 “İş kazası olaylarında kaçınılmazlık veya kötü tesadüften bahsedebilmek için işçi ve işverenin olayın olmaması için olabilecekleri tüm önlemleri aldıktan sonra işin doğası gereği kendiliğinden veya doğa güçleri gibi beklenmeyen etkiler nedeniyle ortaya çıktığı, bir takım olumsuzlukların bulunması gerekir. Önlem almak sureti ile önüne geçilebilecek olaylarda kaçınılmazlıktan söz edilemez somut olayda da işveren yeterli önlemleri alırsa, kazalı yeterli dikkat ve özeni gösterse olay önlenebilirdi. O halde kaçınılmazlıktan söz edilemez” (www.kazanci.com)

²⁸ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 1986/9-722 K. 1987/203 T. 18.3.1987 “Aslında illiyet bağı kesmesi söz konusu olan bu çeşitli durumların evveliyetle tehlike sorumluluğunda kabul edilmesi gerekir. Zira kusurlu olmadığı gibi, kendisinden beklenen özeni gereği şekilde yerine getirmiş olan bir işvereni, işyeri ya da işletmesiyle uzaktan yakından ilgili bulunan bir üçüncü kişinin eyleminden giderek mücbir sebepten de sorumlu tutmak adalet ve hakkaniyet duygularını incitir. Bu genel açıklamadan sonra somut olay değerlendirilecek olursa; işyerine gitmek için işverence sosyal yardım amacı ile temin edilen araca binerek işyerine gitmekte olan işçinin karşıda gelen başka bir aracın kusurlu çarpması sonucu ölümü ile sonuçlanan olayın, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 11. maddesine göre bir iş kazası olarak nitelendirilmesi, işverenin bu kazadan sorumlu tutulmasını gerektirmez. Başka bir anlatımla, kazanın işverenin işi görülürken gerçekleşmiş olması, sorumluluğu için yeterli değildir. Cünkü olay, üçüncü kişinin tamamen kusurlu davranışı sonucu gerçekleştiği için, işyerine özgü tehlike ile meydana gelen sonuç arasında uygun illiyet bağının varlığından söz edilemez. Başka bir deyişle, olay üçüncü kişinin %100 kusurlu davranışıyla meydana geldiğine göre, illiyet bağı kesilmiştir. bu itibarla, davalı işvereni bu iş kazasından sorumlu tutmak olanağı yoktur. Açıklanan nedenlerle Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır. O halde direnme kararı bozulmalıdır.”; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 2004/21-365, K. 2004/369, T. 16.6.2004 “İşçi sağlığı, iş güvenliği ve yapılımakta olan iş nedeniyle işçinin eğitimi, bir kısım mevzuatı hükümlerini içerir

belirtildiği gibi tehlike sorumluluğundan üçüncü kişinin fiilinin illiyet bağıni kestiği kabul etmek için işverenin kendisinden beklenen özeni yerine getirmiş olduğunu kabul etmek gerekir. Bu noktada olayımızda Yargıtay tarafından, işverenin kendisinden beklenen özeni ve yükümlülükleri gerektiği gibi yerine getirip getirmediği irdelenmelidir. Murisin uçağının düşmesinin, üçüncü kişinin fiili olduğunun kabulünde bile illiyet bağının hemen kesildiğini kabul etmek yerine, işveren tarafından işçinin taşınması için gereken mesleki yeterlilikte bir pilotun görevlendirilip görevlendirilmediğini, kiralanmış uçağın standartlara göre yolcu taşımaya elverişli olup olmadığını incelemek gerekmektedir. Söz konusu unsurlar irdelenmeden, işverenin kusuru yoktur şeklinde karar verilmesi tarafımızca isabetli bulunmamıştır. Karar incelemesi konu olaya benzer bir olayda, 21. Hukuk Dairesi²⁹, doğal afet veya mücbir sebebin illiyet bağıni hemen kestiğine karar vermek yerine

belgelerin kendilerine verilmesini değil, eylemli olarak, bu bilgilerin aktarımı ve öneminin kavratılması ile sağlanabilir. Eğitimden sonraki aşama ise, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili önlemlerin alındığının ve uygulandığının denetlenmesidir.

İşverenlerce, iş güvenliği açısından hayati öneme haiz bulunan araç ve gereçlerin anılan kazalı tarafından kullanılması sağlandığında, kazalanma olasılığının tamamen ortadan kaldırılabileceği yadsınamaz bir gerçektir. İşçinin aynı işi uzun yıllardır yapıyor olması, işvereni tüm bu yükümlülükleri almaktan bağıışık hale getiremez.

Davalı işverenlerin kazalı işçiyi, işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda yeterli derecede eğitmedikleri, çalışma usul ve esasları konusunda ise yeterli denetim ve gözetim sağlamadıkları, bu doğrultuda kişisel koruyucu ve aletleri kullanımına sunmadıkları görülmekte olup, tüm bu nedenler, zararlandırıcı olayın meydana gelmesinde ağırlıklı (baskın) kusurun davalı tarafa ait olduğunu göstermektedir.”(www.kazanci.com)

²⁹ Yargıtay 21. Hukuk Dairesi Esas: 2010/11670 Karar: 2011/4482 Tarih: 10.05.2011 “Mahkemece yapılacak iş; Fabrika binasının uzun süre önce 17 Ağustos depremi sonrasında, binada hasar bulunup bulunmadığı, ilk depremde binanın zarar görmesi söz konusu ise binanın bakım ve onarımıyla ilgili olarak işverenin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğine ilişkin tarafların sunacakları delillerde toplandıktan sonra işçi sağlığı ve iş güvenliği konularında uzman bilirkişilerden İş Kanununun 77. maddesinin öngördüğü koşullar ile yönetmelik hükümleri de dikkate alınarak işverenin, işyerinde alması gerekli önlemlerin neler olduğu, hangi önlemleri aldığı, hangi önlemleri almadığı, gibi hususlar ayrıntılı bir biçimde incelemek suretiyle kusur raporu almak, verilen rapor dosyadaki bilgi ve belgelerle birlikte değerlendirilerek ve sonuca göre karar vermektir. Mahkemece bu maddi ve hukuki olgular göz önünde tutulmaksızın, olayın % 100 oranında kaçınılmazlık sonucu meydana geldiği kabul edilmek suretiyle yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.”

öncelikle tanık beyanlarını da dikkate alarak işveren tarafından binanın bakım ve onarımıyla ilgili olarak işverenin yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğinin incelenmesine karar vermiştir. Yerel mahkeme tarafından, İşverenin yükümlülüklerinin kanun ve yönetmelikler çerçevesinde incelenmeden, iş kazasının % 100 oranında kaçınılmazlık sonucu meydana geldiği kabul etmenin doğru olmadığı belirtilmiştir. Yine, bir başka Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin verdiği kararda da³⁰, işverenin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyup uymadığının işverenin kusurunun belirlenmesi açısından belirleyici olduğu belirtilmiştir. Her ne kadar bu kararda, işverenin iş kazasından sorumluluğu kusura dayalı bir sorumluluk olarak nitelendirilse de, işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığı hususunda bilirkişi incelemesi yaptırılması gerektiğinin altı çizilmiştir. Olayımızda da, davalı şirketin iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini alıp almadığı mevzuattaki hükümlere göre incelenmelidir. Ayrıca, davada yazılı tanık beyanı da bu konuda hakime yol gösterici olacaktır.

Mevzuatımızdaki hükümleri incelediğimizde, işverenin iş sağlığı ve güvenliğini sağlama borcunun hukuki dayanağı olarak İK'nun 77. maddesini ve 1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 417/2. maddesini görmekteyiz. İK m. 77'e göre "*İşverenler işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak, işçiler de iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdürler.*"

1 Temmuz 2012'de yürürlüğe giren 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu da, 4857 sayılı İş Kanunu m. 77 ile getirilen anlayışa paralel olarak, "*İşçinin Kişiliğinin Korunması*" başlığı altındaki 417. maddesinin 2. fıkrasında, "*İşveren, işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için gerekli her türlü önlemi almak, araç ve gereçleri noksansız bulundurmak; işçiler de iş*

³⁰ Yargıtay 21. Hukuk Dairesi E. 2006/4895 K. 2006/6303 T. 12.6.2006. "*Dosya kapsamından olayın iş kazası olduğu anlaşılmaktadır. Bir olayın iş kazası sayılması, işverenin sorumluluğu için yeterli değildir. İş kazası sonucu oluşan zararlardan dolayı işverenin sorumluluğu, işçiyi gözetme borcuna aykırılıktan kaynaklanan kusura dayalı sorumluluktur. Bu nedenle işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden gerekli tedbirlerin alınıp alınmadığı hususunda bilirkişi incelemesi yaptırılmalıdır. Yerel mahkemenin, açıklanan ilkeleri dikkate almadan işverenin sorumluluğunun tehlike sorumluluğu olduğu gerekçeyle davanın kısmen kabulüne karar vermesi isabetsizdir.*" (www.kazanci.com)

sağlığı ve güvenliği konusunda alınan her türlü önleme uymakla yükümlüdür” yönünde bir düzenleme getirmektedir.

Son olarak belirtmek gerekir ki, 30 Haziran 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, işverenin iş sağlığı ve güvenliği sağlama yükümlülüğüne ilişkin yukarıda belirttiğimiz 4857 sayılı İş Kanunu hükümlerini kademeli olarak yürürlükten kaldırmakta, konuyu bir bütün olarak hem özel hem de kamu sektörü için ayrıntılı olarak düzenlemektedir³¹. Söz konusu Kanunun yürürlük maddesinin öngördüğü geçiş sürecine göre, İş Kanunu hükümleri yürürlükten kalkacak, kademeli olarak, yerini İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu hükümleri alacaktır. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun, işverenin genel yükümlülüğü kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasına göre, “İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlü olup bu çerçevede; a) Mesleki risklerin önlenmesi, eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması, organizasyonun yapılması, gerekli araç ve gereçlerin sağlanması, sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi ve mevcut durumun iyileştirilmesi için çalışmalar yapar. b) İşyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar. c) Risk değerlendirmesi yapar veya yaptırır. ç) Çalışana görev verirken, çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden işe uygunluğunu göz önüne alır. d) Yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların hayati ve özel tehlike bulunan yerlere girmemesi için gerekli tedbirleri alır”. İş Kanunu m. 77 hükmüne benzer biçimde, bu hükümle de işveren, iş sağlığı ve güvenliğini sağlamak için “gerekli her türlü önlemi” almakla yükümlü kılınmış; hatta bu yükümlülüğü, İş Kanunu’na oranla daha ayrıntılı olarak düzenlenmiştir³². Bunun yanı sıra, 6331 s. Kanun m. 5 hükmü, risklerden korunma ilkeleri kenar başlığı altında, işverenin yükümlülüklerini yerine getirirken göz önünde bulundurması gereken ilkeleri ayrıntılı şekilde sıralanmıştır.

³¹ 6331 sayılı kanun yürürlüğe girmeden önce, 4857 sayılı kanun kapsamı dışındaki işçiler için iş güvenliği mühendisliği söz konusu değildir. (Demircioğlu, s. 112)

³² Ali Güzel/Deniz Ugan Çatalkaya, İşverenin İş Kazasından Doğan Sorumluluğunun Niteliği ve Sınırları (Karar İncelemesi), Çalışma ve Toplum, S.34, s. 170.

Yargıtay içtihadı ve de doktrin tarafından da belirtildiği üzere, işveren, sadece mevzuatta öngörülen önlemlerin alınması ile de yetinemeyecek, teknolojinin öngördüğü ve gerektirdiği önlemleri de almakla yükümlüdür³³.

SONUÇ

Yargıtay her ne kadar söz konusu kararında işverenin sorumluluğunu, tehlike sorumluluğu esasına dayandırmış olsa da, illiyet bağının kesilmesinin değerlendirmesinde kanımızca isabetli karar vermemiştir. Kararda belirtildiği üzere, Yargıtay içtihatlarında istikrarlı bir biçimde işverenin sorumluluğunu tehlike sorumluluğuna dayandırılmış ve de işletmeye özgü doğan zararlardan işverenin kusuru olmasa bile tehlike esasına dayalı olarak kusursuz sorumlu olacağı belirtilmiştir. Ancak, işverenin iş sağlığı ve güvenliği konusunda gerekli tedbirleri almamış olması halinde, illiyet bağının üçüncü kişinin kusuru veya mücbir sebep nedeniyle kesilemeyeceği de pek çok Yargıtay kararında belirtilmiştir. İşte bu noktada, mevzuatımızdaki hükümlere göre ve de Yargıtay içtihatlarında belirtildiği üzere iş kazasından işverenin sorumluluğunda işveren açısından illiyet bağının kesilmesinden bahsetmek için işveren tarafından yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediği irdelenmelidir. Özellikle 6331 sayılı Kanun'un tüm maddeleri yürürlüğe girdikten sadece işveren değil yanı zaman da iş sağlığı ve güvenliği mühendisinin de söz konusu kanun kapsamında tanımlanan yükümlülükleri yerine getirip getirmediği de dikkate alınacaktır. Kanımızca, salt üçüncü kişinin fiilin işverenin iş kazasından sorumluluğu için gereken illiyet bağını kestiği görüşü, 6331 sayılı Kanun kapsamında geçerlilik kazanmamalıdır.

³³ **Süzek**, s. 427.

Kaynakça

Ali **Güzel**/Deniz **Ugan Çatalkaya**, İşverenin İş Kazasından Doğan Sorumluluğunun Niteliği ve Sınırları (Karar İncelemesi), Çalışma ve Toplum, S.34.

A. Murat, **Demircioğlu**, İş Güvenliği Uzmanlığı, Temmuz 2006.

A. Murat, **Demircioğlu**/Ali, **Güzel**, İşverenin Sosyal Sigorta Yükümlülükleri ve Sorumluluğu, İstanbul Ticaret Odası, 2001.

Can, **Tuncay**; Ömer, **Ekmekçi**, Sosyal Güvenlik Hukuku Dersleri, 15.bası, İstanbul 2012.

Fikret, **Eren**, Borçlar Hukuku, Ankara 2012.

Haluk, **Tandoğan**, Türk Mes'uliyet Hukuku, İstanbul 2010.

Kemal, **Oğuzman**; Turgut, **ÖZ**, Borçlar Hukuku, Cilt II, İstanbul 2012.

Sarper, **Süzek**, İş Hukuku, Eylül 2012.

www.corpus.com.tr

www.kazanci.com